

V Bruseli 7. 12. 2022
SWD(2022) 698 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh

**NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,
ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 575/2013 a (EÚ) 2017/1131 pokiaľ
ide o opatrenia na zmiernenie nadmerných expozícií voči centrálnym protistranám z
tretích krajín a na zlepšenie efektívnosti zúčtovacích trhov Únie**

a

Návrh

**SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,
ktorou sa menia smernice 2009/65/EÚ, 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/2034, pokiaľ ide o
zaobchádzanie s rizikom koncentrácie voči centrálnym protistranám a s rizikom
protistrany pri centrálne zúčtovaných transakciách s derivátmi**

{COM(2022) 697 final} - {SEC(2022) 697 final} - {SWD(2022) 697 final}

Potreba konať

Finančné trhy EÚ sú kriticky závislé od niektorých služieb poskytovaných určitými centrálnymi protistranami z tretích krajín, čo vedie k významným rizikám pre finančnú stabilitu EÚ. Spojené kráľovstvo je hlavným centrom zúčtovania derivátov denominovaných v eurách s podielom na trhu viac ako 90 %. Európska centrálna banka (ECB) a Komisia označili zúčtovanie za významné riziko pre finančnú stabilitu EÚ, ak by účastníci trhu EÚ náhle stratili prístup k centrálnym protistranám zo Spojeného kráľovstva. Výsledkom bolo prijatie rozhodnutia o rovnocennosti v septembri 2020. V tomto rozhodnutí Komisia zopakovala odkaz účastníkom trhu EÚ, aby znížili svoje nadmerné expozície voči centrálnym protistranám sídliačim v Spojenom kráľovstve. K takémuto zníženiu však doteraz nedošlo.

Angažovanosť v príslušných orgánoch EÚ, ako je Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), ECB, Európsky výbor pre systémové riziká a jednotný mechanizmus dohľadu v rámci pracovnej skupiny ad hoc pre zúčtovanie zriadenej Komisiou, potvrdila existenciu tohto problému a jeho riziká pre finančnú stabilitu. Diskusie v rámci pracovnej skupiny viedli k záveru, že značné zníženie týchto nadmerných expozícií riadnym a kontrolovaným spôsobom by si v nasledujúcich rokoch vyžadovalo kombináciu legislatívnych a nelegislatívnych zmien. Tieto zmeny by boli potrebné na: i) zvýšenie atraktívnosti zúčtovania v EÚ; ii) podporu rozvoja infraštruktúry v EÚ a iii) posilnenie rámca dohľadu v EÚ s cieľom v konečnom dôsledku riešiť príslušné riziká pre finančnú stabilitu.

Bez ďalších opatrení zo strany EÚ budú účastníci trhu s veľkou pravdepodobnosťou naďalej zúčtovať v týchto systémových centrálnych protistranách z tretích krajín, čím sa opísaná nadmerná závislosť zachová, a dokonca sa zvýši. To so sebou prináša značné riziká pre finančnú stabilitu v prípade stresového scenára zahŕňajúceho centrálnu protistranu z tretej krajiny alebo v prípade náhlej straty prístupu k jej službám.

Možné riešenia

Dostupné možnosti politiky boli identifikované na základe správy orgánu ESMA z roku 2021, v ktorej sa posudzujú systémovo dôležité centrálny protistrany zo Spojeného kráľovstva, diskusí s už uvedenými orgánmi EÚ a v rámci pracovnej skupiny pre zúčtovanie a cielených verejných konzultácií. Cieľom opatrení, ktoré sa v posúdení vplyvu zvažovali, je riešiť problémy na strane ponuky aj dopytu, ako aj stúpajúce cezhraničné riziká EÚ, ktoré vznikajú v dôsledku rastúcich zúčtovacích tokov EÚ.

Na strane ponuky sa v záujme zvýšenia atraktívnosti centrálnych protistrán so sídlom v EÚ pre účastníkov trhu zvažuje niekoľko možností na zefektívnenie postupov alebo zavedenie zjednodušeného mechanizmu, ktorý by centrálnym protistranám umožnil vykonať zmeny vo svojich modeloch a parametroch rýchlym a obchodne ústretovým spôsobom.

Na strane dopytu sa v záujme podpory zúčtovania centrálnymi protistranami v EÚ zvažuje niekoľko možností: odradenie od nadmerných expozícií bánk voči centrálnym protistranám, vyžadovanie od účastníkov trhu, aby si zachovali aktívny účet u centrálnych protistrán z EÚ,

rozšírenie rozsahu zúčtovania subjektov v EÚ, uľahčenie prístupu k zúčtovaniu pre klientov a nepriamych účastníkov a kombinácia týchto možností.

A napokon, s cieľom posilniť rámec dohľadu EÚ nad centrálnymi protistranami, aby sa lepšie zohľadnili cezhraničné riziká, čím sa zabezpečí finančná stabilita, sa zvažujú dve možnosti, z ktorých jednou by sa zefektívnil rámec dohľadu a zaviedli by sa ňou spoločné dohľadacie tímy spadajúce do zodpovednosti vnútroštátnych orgánov dohľadu a druhou by sa vytvoril jednotný orgán dohľadu pre centrálnu protistranu z EÚ.

V prvej fáze bolo zamietnutých niekoľko možností, najmä povinnosť zúčtovania v EÚ alebo požiadavka, aby sa zúčtovacia povinnosť splnila v centrálnych protistranách z EÚ alebo v menej rizikových centrálnych protistranách z tretích krajín. V prvej fáze boli takisto zamietnuté tieto možnosti: zabezpečenie prístupu všetkým centrálnym protistranám z EÚ k operáciám centrálnej banky, predĺženie prevádzkových hodín systému Target 2 a rozšírenie rozsahu zúčtovacej povinnosti.

Vplyvy uprednostňovanej možnosti

V analýze sa vybrali uprednostňované možnosti na základe ich príspevku ku konkrétnym cieľom tejto iniciatívy, ktorými sú: i) zvýšiť atraktivnosť centrálnych protistrán z EÚ; ii) podporiť zúčtovanie v centrálnych protistranách z EÚ a iii) umožniť lepšie zohľadnenie cezhraničných rizík, ako aj ich nákladovej efektívnosti a súdržnosti.

Na strane ponuky sa ako uprednostňovaná možnosť vybrala kombinácia zjednodušených postupov a mechanizmu následnej validácie. To by umožnilo dosiahnuť čo najväčšie zjednodušenie súčasných postupov a zároveň zachovať finančnú stabilitu. V posúdení sa dospelo k záveru, že táto kombinácia by bola najvhodnejšia na dosiahnutie prvého špecifického cieľa (zlepšenie atraktivnosti centrálnych protistrán z EÚ). Pokiaľ ide o druhý špecifický cieľ, ktorým je podpora zúčtovania v EÚ, táto možnosť by k nemu mohla nepriamo prispieť zvýšením atraktivnosti centrálnych protistrán so sídlom v EÚ pre účastníkov trhu. Zároveň by sa znížili administratívne náklady a alternatívne náklady pre centrálnu protistranu z EÚ viac, než keby sa každá možnosť posudzovala samostatne.

Na strane dopytu uprednostňovaná možnosť spája obmedzenie nadmerných expozícií bánk voči centrálnym protistranám, čo si vyžaduje zriadenie aktívneho účtu, rozšírenie rozsahu zúčtovania účastníkov trhu v EÚ a uľahčenie zúčtovania klientmi s cieľom odstrániť prekážky brániace zúčtovaniu účastníkmi trhu, ktorí zvyčajne zúčtovávajú ako klienti. Pomôže to riešiť nadmernú závislosť od systémovo dôležitých centrálnych protistrán z tretích krajín. Dosiahol by sa tým špecifický cieľ, ktorým je zlepšenie zúčtovania v EÚ viac, než keby sa každá možnosť posudzovala jednotlivo, a dosiahla by sa dobrá rovnováha medzi dosiahnutím cieľa a obmedzením negatívnych vplyvov na trhu. Jasne by sa tým stanovila požiadavka na zvýšenie objemu zúčtovania v centrálnych protistranách z EÚ prostredníctvom opatrenia týkajúceho sa aktívneho účtu. Zároveň by sa vytvoril dôveryhodný rámec na zabezpečenie dodržiavania predpisov zo strany bánk a investičných spoločností, ktoré sú najdôležitejšími finančnými protistranami. Táto možnosť sa považuje za najvhodnejšiu a najuskutočniteľnejšiu, keďže sa očakáva, že zabráni rušivým vplyvom na

konkurencieschopnosť zúčtovacích členov z EÚ, a mohla by sa prispôsobiť a nastaviť tak, aby zohľadňovala nákladové vplyvy menších klientov, a zároveň umožnila postupné znižovanie expozícií voči systémovo dôležitým centrálnym protistranám, čím by sa znížili riziká pre finančnú stabilitu EÚ.

Pokiaľ ide o dohľad, z analýzy na základe posúdenia a porovnania všetkých možností vyplýva, že cielené zmeny súčasného rámca dohľadu budú pravdepodobne najprimeranejším prístupom, hoci nemusia byť nevyhnutne najúčinnjšou možnosťou na posilnenie zohľadnenia cezhraničných rizík. V rámci tejto možnosti sa zohľadňujú aj obavy, že centralizovanejší dohľad nad centrálnymi protistranami na úrovni EÚ by nebol v súlade s konečnou zodpovednosťou za potenciálnu podporu centrálnej protistrany v kríze, ktorá podľa nariadenia o ozdravení a riešení krízových situácií centrálnych protistrán zostáva na členskom štáte, v ktorom je centrálna protistrana usadená.

Pokiaľ ide o náklady, zatiaľ čo finančná stabilita je verejným statkom, a preto nie je kvantifikovateľná, ponechané možnosti možno nastaviť tak, aby sa zabezpečilo, že náklady účastníkov trhu, centrálnych protistrán, ESMA a vnútroštátnych orgánov budú primerané.